

บทคัดย่อ

การพัฒนาเตรียมความพร้อมทางวิชาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

โดยชุดกิจกรรมการบอกส่วนต่างๆของร่างกาย

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2566

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา ที่มีต่อความสามารถการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกาย ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทาง วิชาการด้านร่างกายของเรา กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี อายุพัฒนาการ 2-3 ปี อายุจริง 8 ปี เลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่มีปัญหาทางการรับรู้การบอกหน้าที่ส่วน ต่างๆของร่างกาย และได้คะแนนจากแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่มีระดับคะแนน 1 คือ ทำไม่ได้เลย จากแบบความสามารถพื้นฐานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานีพัฒนาขึ้น จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1)ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา

2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา
3) แบบประเมินผลการเรียนรู้ใช้เวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งๆ ละ 30 นาที รวม 10 ครั้ง นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้กราฟเส้นตรงและแผนภูมิแท่งแสดงพัฒนาการของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการศึกษาพบว่า

1. การใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการในการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายดีขึ้น

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของ ร่างกาย หลังการ สอนโดยใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา สูงกว่า ก่อนการสอน

บทที่ 1 บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ รัชนีกร ฉายวิมล (ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า ยัง เปียเจต์ (1970) นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ เป็นผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องของเด็ก เคยทำงาน ร่วมกับบินเน็ต (Binet) เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบเชาว์ปัญญาเปียเจต์ พบว่าพัฒนาการทาง สติปัญญา และความคิด เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม และปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมนั้นได้ เปียเจต์กล่าวว่า แรกทีเดียวเด็กยังไม่สามารถแยกตัวเองออกจากสิ่งแวดล้อม แต่ เนื่องจากประสบการณ์ที่ได้จากการปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา ขึ้น การพัฒนาดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เปียเจต์มีความเชื่อว่า เป้าหมายของพัฒนาการนั้น คือ ความสามารถที่จะคิดอย่าง มีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล และความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการ แก้ปัญหา ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าผลงานการศึกษาค้นคว้าของเปียเจต์ ทำให้นักจิตวิทยาและ นักการศึกษาได้เข้าใจพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่ามีขั้นตอนและกระบวนการอย่างไร ซึ่ง นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ก่อนที่จะกล่าวถึงขั้นพัฒนาการทาง สติปัญญาของเปียเจต์ ควรจะทำความเข้าใจถึงสิ่งสำคัญ 3 ประการ ที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่

1) Assimilation เป็นลักษณะของการปรับโครงสร้างในการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้มี การปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความรู้สึก ความรู้และความคิดขึ้น แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก็ จะซึมซับเข้าไปรวมกับ Schemata ที่มีอยู่เดิม

2) Accommodation เป็นการปรับเปลี่ยนความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่ในการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์ใดๆ ซึ่งไม่อาจเข้ากันได้กับ Schemata ที่มีอยู่ บุคคลนั้นก็ จะต้องพยายามปรับปรุง Schemata ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ใหม่ๆ หรือมิฉะนั้นก็อาจสร้าง Schemata ใหม่ๆ ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งเร้าที่เข้ามานั้น

3) Equilibrium เป็นลักษณะของการสร้างสภาวะแห่งความสมดุล หมายถึง การที่บุคคลมี การปะทะสังสรรค์กับสิ่งใดก็ตามในครั้งแรก เขาจะทำความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ด้วยการใช้ ประสบการณ์หรือความคิดเดิม แต่ถ้าการกระทำด้วยวิธีดังกล่าวไม่เป็นผลสำเร็จ เขาจะปรับเปลี่ยน ความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ จนในที่สุดเขาจะสามารถผสมผสานความคิดใหม่ให้กลมกลืนเข้ากับความคิดเก่า ลักษณะดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดความสมดุล ซึ่งทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ การที่คนเรามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ อยู่ในสภาวะที่สมดุล จะเป็นการนำไปสู่พัฒนาการทาง สติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นบุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อย สำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา (พ.ศ. 2552) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าหรือต่ำกว่าปกติ เนื่องจากพัฒนาการทางสมองหยุดชะงัก หรือเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่จึงเป็นเหตุให้มีความสามารถ จำกัดในด้านของการเรียนรู้ ทำให้ไม่

สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย (ศรียา นิยมธรรม. 2548) เด็กเหล่านี้จะมีลักษณะที่มีความต้องการพิเศษที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ ระดับอายุ และระดับความรุนแรงโดยมีลักษณะสำคัญ คือ มีพัฒนาการด้านต่างๆ ที่ล่าช้าในด้านของ สถิติปัญญา มีความจำกัดด้านวิชาการ มีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ในด้านของภาษา และการสื่อสาร มีการเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติต้องได้รับการกระตุ้นและส่งเสริม ส่วนในด้านทักษะทางสังคมก็ เป็นทักษะหนึ่งที่เด็กขาดทักษะในด้านนี้ จึงควรมีการพัฒนาส่งเสริมเพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และในด้านทักษะกลไกกล้ามเนื้อที่มีพัฒนาการล่าช้าเมื่อเทียบกับเด็กปกติ ดังนั้นพัฒนาการด้านนี้หากมีลักษณะล่าช้า หรือมีความบกพร่องจะส่งผลให้พัฒนาการโดยรวมของ เด็กเหล่านี้มีความล่าช้าไปด้วย แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการวินิจฉัย เด็กที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญามีได้ขึ้นอยู่กับความผิดปกติ หรือความล่าช้าทางด้านพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งเป็นเกณฑ์ (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์, 2539) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มุ่งเน้นฝึกปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การรับผิดชอบงานบ้าน การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล และความ ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน หลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี (พ.ศ. 2556)

จะเห็นได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องการความรักความเอาใจใส่ การ ช่วยเหลือดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อให้เขาสามารถช่วย ตัวเองได้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและส่วนรวม ตลอดจนการนำ ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลารว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

ระบบงานหรือกิจกรรมรายบุคคล เป็นการจัดการที่สามารถตอบคำถามที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งหมด 4 คำถาม ได้แก่ 1) จะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้บุคคลผู้นั้นปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอะไร 2) ต้องการให้ทำงานมากแค่ไหนหรือต้องการให้ทำงานนั้นๆ นานแค่ไหน 3) ผู้ปฏิบัติงานหรือกิจกรรม จะทราบพัฒนาการของงานนั้นได้อย่างไร และทราบได้อย่างไรว่างานนั้นเสร็จแล้ว 4) จะเกิดอะไรขึ้น ต่อจากงานนี้ที่ทำเสร็จแล้ว การจัดโครงสร้างของงานไว้ภายในกล่องงานเป็นการอธิบายว่าผู้ปฏิบัติ จะต้องทำอะไรบ้างเป็นขั้นตอน สำหรับผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก การจัดโครงสร้างของการทำงานใน กล่องงานสามารถจัดทำให้อยู่ในรูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น การใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ สี ตัวเลข หรือรูปแบบ อื่นๆ ในการสื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจได้

ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา หมายถึง ชุดของสื่อที่จัด อย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมจากง่ายไปหายาก คือ อวัยวะภายนอก จำนวน 5 ที่ ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก มือ โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน

ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เป็นการพัฒนา ด้านการรับรู้ ความคิดรวบยอด ด้านต่าง ๆ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ในเรื่อง การนับ การรู้ค่าของตัวเลข การอ่านและการเขียนตัวเลข การจับคู่ การเปรียบเทียบ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานภาษาไทย ได้แก่ การอ่านและการเขียนภาษาไทย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทาง วิชาการด้านร่างกายของเรา ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุพัฒนาการ 2-3 ปี ที่มี ปัญหาการรับรู้ การบอกหน้าที่ส่วนต่างๆ ของร่างกาย จะส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการบอก หน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายได้ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา ที่มีต่อความสามารถการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้าน ร่างกายของเรา

3. สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถที่สูงขึ้นในใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 1 คน ในการศึกษาผลการบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของ ร่างกายที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา สามารถพัฒนาการบอก หน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เหมาะสมและดีขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่กำลังศึกษาอยู่ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี อายุพัฒนาการ 2-3 ปี อายุจริง 8 ปี เลือกแบบเจาะจง จากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่มีปัญหาทางการรับรู้การบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกาย และได้ คะแนนจากแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่มีระดับคะแนน 1 คือ ทำไม่ได้เลย จากแบบความ สามารถพื้นฐานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานีพัฒนาขึ้น จำนวน 1 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ตัวแปรต้น คือ ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา

4.2.2 ตัวแปรตาม คือ การบอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาสาระที่นำมาวิเคราะห์และใช้พัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกาย ของเรา คือ อวัยวะภายนอก จำนวน 5 ที่ ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก มือ มีขอบเขตครอบคลุมการ ฝึกทักษะ

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 1 คน อายุพัฒนาการ 2-3 ปี 1

6. ความหมายหรือนิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา หมายถึง ชุดของสื่อที่ จัดอย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมจากง่ายไปหายาก คือ อวัยวะภายนอก จำนวน 5 ที่ ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก มือ โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน

6.2 ความสามารถ หมายถึง การบอกหน้าที่ของส่วนต่างๆของร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

6.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี อายุพัฒนาการ 2-3 ปี อายุจริง 8 ปี เลือก แบบเจาะจง จากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่มีปัญหาทางการรับรู้การ บอกหน้าที่ส่วนต่างๆของร่างกาย และได้คะแนนความสามารถหลังใช้กล่องงานร่างกายของเราสูงกว่า ก่อน จากแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 1 คน

6.4 แบบประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง แบบประเมินผลการเรียนรู้การใช้ชุดพัฒนาการ เตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเราของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ พัฒนาการ 2-3 ปีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

7.1 ได้ศึกษาการใช้ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเราที่เป็น ประโยชน์สำหรับการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

7.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกประเภทโดยใช้ ชุดพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางวิชาการด้านร่างกายของเรา

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.2 ระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.4 ลักษณะพัฒนาการของที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.5 การจัดการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.6 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
3. หลักสูตรหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
4. ความหมายของชุดฝึก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์

ระพินทร์ ฉายวิมล (ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า ยัง เปียเจต์ (1970) นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ เป็นผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องของเด็ก เคยทำงานร่วมกับบินเน็ต (Binet) เกี่ยวกับการสร้าง แบบทดสอบเชาว์ปัญญา เปียเจต์ พบว่าพัฒนาการทางสติปัญญา และ ความคิดเกิดขึ้นจากการที่ บุคคลได้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นได้ เปียเจต์กล่าวว่า แรก ที่เดียวเด็กยังไม่สามารถแยกตัวเองออกจากสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากประสบการณ์ที่ได้จากการปะทะ สังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาขึ้น การพัฒนาดังกล่าวจะเป็นไปอย่างไร ต่อเนื่อง ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เปียเจต์มีความเชื่อว่า เป้าหมายของพัฒนานั้น คือ ความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐานอย่าง สมเหตุสมผล และความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา ปัจจุบันเป็นที่ ยอมรับกันว่าผลงาน การศึกษาค้นคว้าของเปียเจต์ ทำให้ให้นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้เข้าใจพัฒนาการ ทางด้านความคิด ของเด็กว่ามีขั้นตอนและกระบวนการอย่างไร ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาใน ปัจจุบัน เป็นอย่างมาก ก่อนที่จะกล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ ควรจะทำความเข้าใจถึงสิ่ง สำคัญ 3 ประการ ที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่

2) Assimilation เป็นลักษณะของการปรับโครงสร้างในการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้มี การปะทะ สังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความรู้สึก ความรู้และความคิดขึ้น แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก็ จะซึมซับเข้าไปรวม กับ Schemata ที่มีอยู่เดิม

3) Accommodation เป็นการปรับเปลี่ยนความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่ในการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์ใดๆ ซึ่งไม่อาจเข้ากันได้กับ Schemata ที่มีอยู่ บุคคลนั้นก็ จะต้องพยายาม

ปรับปรุง Schemata ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ใหม่ๆ หรือมีฉะนั้นก็อาจสร้าง Schemata ใหม่ๆ ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งเร้าที่เข้ามานั้น

4) Equilibrium เป็นลักษณะของการสร้างสภาวะแห่งความสมดุล หมายถึง การที่บุคคลมี การปะทะสังสรรค์กับสิ่งใดก็ตามในครั้งแรก เขาจะทำความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ด้วยการใช้ ประสบการณ์หรือความคิดเดิม แต่ถ้าการกระทำด้วยวิธีดังกล่าวไม่เป็นผลสำเร็จ เขาจะปรับเปลี่ยน ความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ จนในที่สุดเขาจะสามารถผสมผสานความคิดใหม่ให้กลมกลืนเข้ากับความคิด เก่า ลักษณะดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดความสมดุล ซึ่งทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ การที่คนเรามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ อยู่ในสภาพที่สมดุล จะเป็นการนำไปสู่พัฒนาการทาง สติปัญญา

1.1 ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา เปียเจต์ ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น คือ

1.1.1 ขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส (Sensory - motor stage) จะอยู่ในช่วง ระยะเวลาแรกเกิด - 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้แสดงออกโดยการเคลื่อนไหวเป็น ส่วนใหญ่ เช่น การ มอง การดูด การ ไขว่คว้า เป็นระยะที่พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเกิดขึ้นจากการใช้ ประสาทสัมผัสต่างๆ เด็กในวัยนี้แสดงให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วย คำพูด การทำงานของประสาทสัมผัส เช่น การเคลื่อนไหวต่างๆ เป็น การที่เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการทางด้าน สติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้

1.1.2 ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperational or Preconceptual Stage) อยู่ในช่วง อายุ 2 - 7 ปี เปียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการขั้นนี้ออกเป็นขั้นย่อยๆ 2 ขั้น

1) Preconceptual Thought อยู่ในช่วงเด็กอายุ 2 - 4 ปี เด็กในวัยนี้มี ความคิดรวบยอดในเรื่อง ต่างๆ แล้วเพียงแต่ยังไม่สมบูรณ์ และยังไม่มีความเข้าใจ เด็กสามารถใช้ภาษา และเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ แต่การใช้ภาษานั้นยังเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องกับตนเองเป็นส่วน ใหญ่ เด็กในวัยนี้ชอบเล่นสมมุติโดยใช้สัญลักษณ์ ต่างๆ เช่น ก้านกล้วยแทนม้า หรือสมมุติให้ตุ๊กตาเป็น สิ่งมีชีวิต พูดคุยกันได้ ความคิดความเข้าใจของเด็กวัยนี้ ขึ้นอยู่กับการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ เด็กยังไม่ สามารถใช้เหตุผลอย่างสมเหตุสมผล เด็กยังไม่เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการคงที่ของปริมาณ ในแง่ที่ว่า ของจำนวนเท่ากันแม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างไป แต่จำนวนของก็จะคงมีเท่าเดิม เช่น น้ำในถ้วยแก้ว 2 ใบ มีปริมาณเท่ากัน แต่ถ้ารินน้ำออกจากแก้วใบหนึ่งใส่ถ้วยแก้วอีกใบหนึ่งที่มีขนาดใหญ่ กว่า เมื่อถามว่า น้ำในถ้วยแก้วใบเดิมกับถ้วยแก้วใบใหม่ ใบไหนจะมีน้ำมากกว่ากัน เด็กจะตอบว่า น้ำในถ้วย แก้วใบเก่า มีปริมาณมากกว่าน้ำในถ้วยแก้วใบใหม่ที่มีขนาดใหญ่กว่า การที่เด็กตอบว่าน้ำในถ้วยแก้วใบใหม่ มี ปริมาณน้อยกว่าน้ำในถ้วยแก้วใบแรก แสดงให้เห็นว่าความคิดความเข้าใจของเด็กขึ้นอยู่กับการรับรู้ เป็นส่วน ใหญ่ ยังไม่มีเหตุผล เด็กเห็นว่าเมื่อภาชนะเปลี่ยน สิ่งของภายในภาชนะนั้นก็เปลี่ยนไปด้วย

2) Intuitive Thought อยู่ในช่วงเด็กอายุระหว่าง 4 - 7 ปี พัฒนาการทาง สติปัญญาของเด็กในช่วงนี้ ยังคงอยู่ในขั้น Preconceptual Thought กล่าวคือ การคิดของเด็กวัยนี้แม้ว่าจะเริ่มมีเหตุผลขึ้น แต่การคิด และการตัดสินใจก็ยังขึ้นอยู่กับการรับรู้มากกว่าความเข้าใจ พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในช่วงนี้จะต่าง จาก Preconceptual Thought ตรงที่เด็กวัยนี้เริ่มมี ปฏิบัติการต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีความสนใจอยากรู้อยากเห็น และมีการซักถาม มากขึ้น มีการ เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้าง ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ในการคิด อย่างไรก็ตาม ความ เข้าใจของเด็กวัยนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับการรับรู้จากภายนอกอยู่นั่นเอง

1.1.3 ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operation Stage) อยู่ในช่วง อายุระหว่าง 7 -11 ปี พัฒนาการของเด็กวัยนี้ เด็กสามารถใช้สมมติอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการ คิดและการใช้เหตุผลใน

การแก้ไขปัญหายังต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ จะต้องเป็นวัตถุ หรือ เหตุการณ์ที่เด็กได้พบเห็นจริงๆ เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจได้ว่า ของแข็งหรือของเหลวจำนวนหนึ่ง ถึงแม้ว่ารูปร่างจะเปลี่ยนไป แต่ปริมาณก็จะยังคงเท่าเดิม จุดเด่นของเด็กวัยนี้ คือ เด็กเริ่มมีเหตุผล สามารถคิดกลับไปกลับมาได้ เด็กเริ่มมองเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ได้หลายแง่มุมขึ้น เด็กจะมีความ เข้าใจและสามารถตั้งเกณฑ์ที่จะนำมาใช้จัดแบ่งสิ่งต่างๆ ให้เป็นกลุ่มหรือเป็นหมวดหมู่ได้ และเด็กวัยนี้ ยังสามารถมองวัตถุได้ถึง 2 ลักษณะในเวลาเดียวกัน คือ เด็กสามารถมองถึงขนาดความยาวไปพร้อม กับน้ำหนักของวัตถุได้

1.1.4 ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operation Stage) อยู่ในช่วง อายุระหว่าง 11 – 15 ปี ในขั้นนี้โครงสร้างของการรอกงทางความคิดของเด็กได้มาถึงขั้นสูงสุด เด็ก จะเริ่มเข้าใจในกฎเกณฑ์ทางสังคมได้ดีขึ้น สามารถเรียนรู้โดยใช้เหตุผลมาอธิบายและแก้ไขปัญหามา ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ เด็กจะรู้จักวิธีคิดตัดสินใจ และพัฒนาการทางความคิดของเด็กวัยนี้จะเป็นไป อย่างรวดเร็ว เด็กจะมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น มีความสนใจสิ่งที่เป็นนามธรรม และสามารถเข้าใจเรื่องของนามธรรมได้ดีขึ้น เด็กจะเริ่มรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรเป็นสิ่งต้องห้าม เปียเจต์ ได้กล่าวไว้ว่าพัฒนาการทางความคิดของเด็กวัยนี้ จะเริ่มเปลี่ยนแปลงจากผู้รับมาเป็นผู้ให้

ขั้นพัฒนาการทั้ง 4 ขั้นนี้ มิได้เกิดขึ้นโดยลำพัง หรือแยกจากกัน ขั้นตอนของแต่ละ ขั้นที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป กล่าวคือ ขั้นตอนแต่ละขั้นจะเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด และเกิดขึ้นตามลำดับเสมอไป อีกประการหนึ่ง ความคิดของเด็ก หรือความคิดที่สำคัญๆ จะเกิดขึ้นได้ นั้นขึ้นอยู่กับความเจริญทางร่างกาย ประสบการณ์จากการที่เด็กได้มีโอกาสพบปะและเปลี่ยนความคิด กับบุคคลอื่น ตลอดถึงความสมดุล เป็นส่วนใหญ่สำหรับกระบวนการของการปรับเข้าโครงสร้าง และ กระบวนการของการขยายโครงสร้าง นั้น เปียเจต์กล่าวว่ากระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้า เด็กไม่มีโอกาสพบปะผู้คน หรือสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม

1.2 แนวคิดของเปียเจต์ที่นำมาใช้ในการศึกษา

1.2.1 เนื่องจากภาษาและความคิดของเด็กจะมีลักษณะเฉพาะ และแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ ดังนั้นในการเรียนการสอนครูจะต้องคำนึงและสังเกตโดยใกล้ชิด เพื่อจะได้ทราบลักษณะเฉพาะของเด็ก

1.2.2 โดยธรรมชาติของเด็ก เด็กจะพยายามทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อเป็นการเรียนรู้ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดคือ พยายามให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กก็จะเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้

1.2.3 โดยทั่วไป เด็กจะมีความสนใจและเรียนรู้ได้ดี ถ้าบทเรียนนั้นมีระดับปานกลาง คือ ไม่ยาก และไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กที่จะเรียนรู้ แต่เนื่องจากความแปลกใหม่ ความน่าสนใจของสิ่งที่จะเรียนรู้สำหรับเด็กคนหนึ่ง อาจเป็นความเคยชินจนไม่ค่อยน่าสนใจสำหรับเด็กอีกคนหนึ่งก็ได้ เมื่อ เป็นเช่นนี้ การเรียนการสอนเป็นกลุ่มอาจไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ดังนั้น เมื่อมีโอกาส ครูจึงควรให้เด็กได้ เรียนหรือทำงานตามความสนใจของเด็กแต่ละคน

1.2.4 ครูควรสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในเชิงโต้แย้งออกมา ซึ่ง สถานการณ์เช่นนี้จะป็นลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ที่จะช่วยให้เด็กมี พัฒนาการทางสติปัญญาที่งอกงามยิ่งขึ้น

จากเอกสารที่กล่าวมาสรุปได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดขึ้นแบบมี ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพัง แต่จะเกิดต่อเนื่อง ขั้นตอนหนึ่งจะเป็นพื้นฐาน หรือประสบการณ์ของ

ขั้นตอนต่อไปตามลำดับ ดังนั้นครูต้องคำนึงถึงความสามารถและสังเกตเด็ก อย่างใกล้ชิด และส่งเสริมให้เด็ก การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งบทเรียนจะต้องมีความเหมาะสม ไม่ยาก จนเกินไปที่เด็กจะเรียนรู้ได้

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการเรียกค่าที่แตกต่างกันไปตามความคิดเห็น เช่น เรียกว่า เด็กปัญญา อ่อน เด็กสมองอ่อน เด็กระดับสติปัญญาดำ เด็กสมองทึบ เด็กโง่ เป็นต้น ถึงจะเรียกอย่างไรก็ตามหากพิจารณา คำนี้แล้วจะพบว่ามีความหมายแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

Reynolds&Birch (1977 อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู,2533) ให้ความหมายของ เด็ก ที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไปซึ่งส่งผลให้ เด็กเหล่านี้มีปัญหา ในการปรับตัว ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวได้เหมือนเด็กปกติ พฤติกรรมดังกล่าว จะแสดงให้เห็นได้ตั้งแต่ในวัย เด็ก

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มี พัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดระดับสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบ มาตรฐานแล้วปรากฏว่ามีระดับ สติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่า บุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ สภาวะที่การพัฒนาของสมองหยุดชะงักหรือ พัฒนาไม่ สมบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ มีความบกพร่องของทักษะต่างๆ ในช่วงระยะวัยพัฒนาการ ทักษะต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ ทักษะในด้านการรู้คิด (Cognitive) ภาษา(Language) การเคลื่อนไหว (Motor) และ ความสามารถทางสังคม (Social Abilities) ซึ่งทักษะทั้งหมดเหล่านี้เป็นสิ่งเกี่ยวพันต่อ ระดับเชาวน์ปัญญา (อุ๋นเรื่อน อำไพพัทธ์ 2536 อ้างถึงใน ฉลวย จตุกุล, 2544)

สมาคมอเมริกาว่าด้วยความผิดปกติทางสติปัญญา ได้ให้คำนิยามของเด็กที่มีความ บกพร่องทาง สติปัญญาว่า “เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีสติปัญญาดำกว่าเด็ก ปกติทั่วไป ซึ่งส่งผล ให้เด็กเหล่านั้นมีปัญหาในการปรับตัว ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวได้เหมือนเด็ก

ปกติ พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ในช่วงพัฒนาการในวัยเด็ก คือแรกเกิด - 18 ปี” (Grossman, 1983 อ้างถึงใน อรุณช ลิมตศิริ, 2542)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง สภาวะที่พัฒนาการของจิตใจหยุดชะงัก หรือเจริญไม่ เต็มที่ แสดงลักษณะเฉพาะโดย มีระดับปัญญาดำหรือต่ำกว่าปกติ พัฒนาการทางกาย ลำช้า ความสามารถในการ เรียนรู้น้อย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (วารี ธีระจิตร, 2537 อ้างถึงใน พิมพรรณ วรชุตินธร,2542)

ความหมายของ DSM III-R (Diagnostic and Statistical Manual on Mental 3/rd ed.Revised) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความผิดปกติทาง เชาวน์ปัญญาซึ่งเกิดขึ้นใน ระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้นปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี โดยจะ ปรากฏความผิดปกติใน ความสามารถด้านสติปัญญา(Intellectual Function) และพฤติกรรมการ ปรับตัว (Adaptive Behaviors) เกณฑ์การวินิจฉัยภาวะปัญญาอ่อนโดย DSM I-R ต้องครบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความสามารถทางด้านสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ คือ IQ.70 หรือ ต่ำกว่า (สำหรับเด็กวัยทารกใช้การตัดสินทางคลินิกเท่านั้น เพราะยังไม่มีแบบทดสอบที่คำนวณค่าเป็น จำนวนเลขได้)

2. ความสามารถในการปรับตัวบกพร่อง หมายถึง พฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัยใน วัฒนธรรมนั้นๆ เช่น พฤติกรรมทางด้านสังคม ความรับผิดชอบ การสื่อความหมาย การประกอบ กิจวัตรประจำวัน และ การพึ่งตนเอง

3. แสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

ความหมายตาม AAMR (The American Association on Mental Retardation) ภาวะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัด อย่างชัดเจนของการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ

1. มีความสามารถทางสติปัญญาทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญร่วมกัน
2. มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skills) อีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ดังนี้

- (1) การสื่อความหมาย
- (2) การดูแลตนเอง
- (3) การดำรงชีวิตในบ้าน
- (4) ทักษะทางสังคม
- (5) การใช้สาธารณสมบัติ
- (6) การควบคุมตนเอง
- (7) สุขอนามัยและความปลอดภัย
- (8) การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน
- (9) การใช้เวลาว่าง
- (10) การทำงาน

ลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดก่อนอายุ 18 ปี (ดารณี ธนะภูมิ,2542)

สรุปความหมาย ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความ ผิดปกติทางสติปัญญา ซึ่งเกิดขึ้นในระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้นปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี โดยจะปรากฏความผิดปกติในด้านความสามารถทางสติปัญญาและพฤติกรรมปรับตัว

2. ระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

AAMR(American Association on Mental Retardation) แบ่งตามระดับความ รุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความหมายใหม่ที่บัญญัติขึ้น โดยแบ่งระดับ ความรุนแรงตามลักษณะความต้องการช่วยเหลือ และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือโดยพิจารณา จากความต้องการเกี่ยวกับการบริการช่วยเหลือของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ประเมิน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1. ต้องการความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว
2. ต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด

3. ต้องการความช่วยเหลือติดต่อกันไป
4. ต้องการความช่วยเหลือในทุกๆด้านอย่างทั่วถึง และความต้องการมากที่สุด

รูปแบบการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการปรับตัว และความสามารถในการอยู่ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลืออาจจัดเป็นระยะเวลานาน หรือตามความ ต้องการจำเป็นของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตลอดทั้งชีวิตเขา

American Psychiatric Association แบ่งระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทาง สติปัญญาเป็น 4 ระดับ ตามระดับเชาวน์ปัญญา คือ

1. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับเชาวน์ปัญญา 50-55 ถึง 70
2. ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับเชาวน์ปัญญา 35-40 ถึง 50 -55
3. ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง(Severe Mental Retardation) ระดับเชาวน์ปัญญา 20-25 ถึง 35-40
4. ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 20-25

ในกรณีที่มีภาวะความบกพร่องที่ระบุความรุนแรงไม่ได้ ควรใช้เมื่อสันนิษฐานอย่าง หนักแน่นว่ามี ความบกพร่องทางสติปัญญา แต่ไม่สามารถทดสอบเชาวน์ปัญญาตามแบบทดสอบ มาตรฐานได้ เนื่องจาก บุคคลนั้นบกพร่องมากหรือไม่ให้ความร่วมมือในการทดสอบหรือเป็นเด็กวัย ทารก (Diagnostic and Statistic of Mental Disorder)

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับความบกพร่องทางสติปัญญาตาม DSM II –R

ระดับความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับ IQ	ค่าประมาณร้อยละของประชากร
น้อย (Mild)	50-70	85
ปานกลาง(Moderate)	35-49	10
มาก(Severe)	20-34	3-4
รุนแรง(Profound)	<20	1-2

องค์การอนามัยโลก(WHO) ได้แบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาตาม International Classification Disease (ICD) ซึ่งเป็นมาตรฐานและใช้กันแพร่หลายเช่นกัน ได้แก่ ICD 10 (พ.ศ.2536) โดยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจาก ICD 9 การแบ่งระดับภาวะความบกพร่อง ทางสติปัญญาของ ICD 10 นี้กล่าวถึงการวินิจฉัยอย่างถูกต้องจะใช้การทดสอบเชาวน์ปัญญา (IQ)โดยผู้ทดสอบที่มีความชำนาญ ความสามารถทางสติปัญญาและการปรับตัวทางสังคมอาจ เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การวินิจฉัยจึงควร พิจารณาระดับความสามารถในเวลาปัจจุบัน โดย พิจารณาจากความบกพร่อง 2 ด้าน คือ 1) ระดับ ความสามารถทางสติปัญญา 2) ความสามารถในการปรับตัวความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อม ปกติ

ตารางที่ 2 การแบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ICD 10 ขององค์การอนามัยโลก

ระดับความรุนแรง	ระดับเขาวนปัญญา	รหัส(Code)
ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental retardation)	50-60	F 70
ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation)	35-49	F 71
ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation)	20-34	F 72
ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation)	ต่ำกว่า 20	F 73
ปัญญาอ่อนอื่น ๆ (Unspecified Mental Retardation)	ไม่สามารถประเมินระดับเขาวนปัญญาได้ เนื่องจากมีความพิการทางกายอย่างมาก ปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถระบุได้ มีหลักฐาน ว่ามีภาวะปัญญาอ่อน แต่มี ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะจัดไว้ในข้อหนึ่งข้อใด ที่กล่าวมาแล้วได้	F 78
		F 79